

Nýggjur Varði

63. bind av Varðanum fyrri 1996 er útkomið

Innihaldið er sum ári frammanundan, søgur, frásagnir og yrkingar.

Arnstein Niclasen hevur minningargrein um mentamannin Niclas Andreassen, sum doyði í ár.

Fyri meira enn 20 árum síðani hevði Oli Reinert í Norðradali grein í Varðanum, sum hann nevndi Úr Norðradali I. Hesi greinini, Úr Norðradali II, sum hevur ligið eftir Óla, greiðir hann frá ymiskum úr Norðradali, serliga um abban og ommuna.

Tey vesalu, hugsnið og veruleiki, eitur grein eftir Bjørgfinn Nielsen, har hann skrivur um tvey syskin á Skælingi, sum í 1704 finga barn saman. Tey blivu bæði tikið av dögum. Hetta er seinasti deyðadómur, framdur í Føroyum.

Í seinnu helvt av 91. öld giftust fleiri hóvsfiskkonur til Nólsoyar. Um tær og eftirkomarar teirra hevur Egon Hansen skrivað; hetta er seinni partur av greinini.

Í 20. bindi av Varðanum, í mars 1940, hevði Svend Frederiksen grein um Málspurningin í Grønlandi. Hvør var hesin maðurin, um tann spurningin skrivur Zakarias Wang.

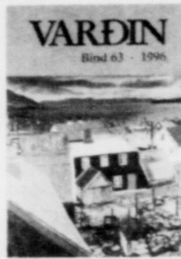
Tvæ yrkingar eru eftir Hilmár Poulsen.

Ari Rasmussen hevur grein við navninum Hvalvík 1801-1901, lýsing um fólkatal og vinnu í teirri lítlu bygdini við Sundalagið.

Martin Fjallstein hevur grein um Nótakast í Leirvík.

Grein er, sum hevur ligið eftir Petru Djurhuus um sornhús og sornarbeiði í Nólsoy.

Hans Reusch hevur grein við navninum Oyggiar í eynahædd, um minni, fotomyndir, steinhøggarar o.a., har hann greiðir frá um bornholmska myndahøggaran Carlo Gugliel-

metti, sum fyrst í 1920-unum kom til Havnar, har hann livdi restina av livinum. Hanus Andreassen hevur umsett.

Kvinnulagur í gomlum dögum eitur grein, sum hevur ligið eftir Einar Joensen. Einar, sum í mong ár skrivaði av og gav út tær gomlu tingbókurnar, greiðir í hesi greinini frá um tveir gentur, sum fyrst í 18. öld komu fyrri barn, og hvat ið av tí stóðst.

Hví verður landi Chile nú stavað Kili. býurin Cape Town nú nevndur Høvdastaður, og hví verður ikki býurin Freetown nevndur Frelsisbýur? Um hesi nøvn og nøg onnur kanst tú lesa um í greinini Heimurin fyrri tær opin, um nøvn og stavseting í nýttkomna heimsatlasinum, sum Jógván í Lon Jacobsen hevur skrivað.

Dánjal Petur Højgaard hevur skrivað tvær greinir, eina um Kyrring og eina um seyðaafturð í lembing.

Teitur Arnason Dahl endar í hesum bindi av Varðanum frásøgn um ferð síni í fjareystri. Hesaferð ferðast hann í Thailandi.

At enda er framhald av skaldsøguni Juvik-ingar eftir Olav Duun, sum Dánjal Niclasen hevur umsett.

63. bind av Varðanum er 244 síður til stóðdar og kostar 195 kr. í bókaðunum.

Okkara elskaði sonur, ommu- og abbasonur

BJARNI JÓHAN DAVIDSEN,
Kvívík

andaðist á Ríkissjúkrahúsinum mánadagin 25. november 17 mánaðir gamal.

Jarðarferðin verður lýst seinna.

Familjnar vegna
Bjarna

Tey, ið vilja minnst Bjarna Jóhan, kunnu lata eina peningagávu á konto 1266820 í Føroya Sparikassa.

Lesarabrøv

Hví lat Runavíkar kommuna ikki Beta byggja landingarmiðstöðina?

Herfyri varð bygningurin, sum Runavíkar kommuna hevur latið byggja á kai-økinum í Runavík, lögur. Tað er P/f Beta, sum leigar bygningin og nýtir hann til landingarmiðstöð.

Alt gott um hetta tiltak, men sum hart kroystur skattgjaldari í Runavíkar kommunu eri eg hart imóti, at kommunan (les: skattgjaldararnir) og ikki P/f Beta byggi henda bygning.

Henda iløgan hjá kommununi var púra stóð óneyðug - ja, hetta var snøgt sagt ósýsl av okkara súrt vunnna skattakrónum.

P/f Beta søkti sjálv um at leiga grundøki á kai-økinum, tí teir ætlaðu sær at byggi ein bygning har.

Men hvat ger kommunan? Jú, hon fer og byggir P/f Beta ein bygning fyrri einar 4 milj. krónur.

Ongin er fegnari enn eg sjálvur um tað virkseini, sum henda landingarmiðstöð kann skapa, men eins og flestu aðrir skattgjaldarar í kommununi eri eg hari imóti, at kommunan við skattgjaldarans peningi í hendi glæðbeint byggir privatum, sum sjálvir ætla sær at byggi, bygningar fyrri milljóner.

Teir, sum ráða í okkara kommunu, skjóta seg inn

undir, at bygningurin er bygdur av líkvititunum hjá kommununi.

Men hjá okkum skattgjaldarum er tað líka mikið úr hørjurm kassa, peningurin kemur, tí hetta er undir øllum umstøðum okkara skattapeningur, sum ikki eigur at vera nýttur til at livja um hjá privatum, sum sjálvir hava ráð og høvdu ætlanir um at byggi.

Sjálvandi skuldi Runavíkar kommunu - eins og vanligt hevur verið her í kommununi, latið P/f Beta bygt bygningin á leigaðum øki. Tað hevði verið best fyrri allar partar.

Hetta siggja vit eisini longu nú. P/f Beta vil bara gera ein tríára leigusáttmála við kommununa, og tað er eftir skattgjaldarans tykki eitt alt ov stutt frestað leigumál til eina so stóra og dýra kommunala iløgu.

Hevði kommunan latið P/f Beta fullført sína egna verkætlan, so hevði felagið eisini kent seg nøg tættari knýtt at kommununi og økinum her annars við hesi landingarmiðstöðina.

Sum nú er, kunnu teir stinga í sekkir eftir trimum árum, men tað hevdu teir ikki gjørt, um teir áttu bygningin sjálvir.

Hetta verður als ikki ført

fram, tí eg havi nakað imóti, at vinnuliga virkseini í kommununi verður økt.

Sjálvandi er tað positivt, men arbeidsplassini, sum felagið P/f Beta útvegar, hevdu ikki verið færri, um felagið sjálv byggi sær húsini til virkseini á kai-økinum.

Í aðrar mátar haldi eg tað var lögdi, at bygningurin ikki er bygdur syðri á kai-økinum, sum ætlanin upprunaliga var. Nú hava vit fisk og frakt hvørt um annað, og tað var óneyðugt.

Ein annar trupulleiki er, at skuldi tað gingið illa hjá nýggja bygninginum, so kann hann ikki sanerast, so leingi kommunan eigur hann. Áttu privatir hann, var tann møguleikin til staðar, um tað annars hevði komið upp á tal.

Eg haldi, at skattaprosentið í kommununi er ríkiligt høgt, sum er. Var peningur til avlops, skuldu teir, sum valdir eru at tæna fólkinum og styra hesi kommunu, heldur syrgt fyrri at konsolidera kommununa betur, so vit ikki gerast verri fyrri aftur.

Tað er ov biligt at siga, at kommunan (skattgjaldarinn) skuldi byggja henda bygningin, tí kommunan á henda hátt fekk eina betri stýring

við økinum.

Tað er tvælt.

Nú vit aftur skulu velja eitt nýtt býráð her í kommununi, fari eg at heita á fólk um ikki at velja somu persónar aftur, sum syrgdu fyrri at hækka skattaprosentið, so skjótt teir tóku við eftir seinasta val.

Hetta hava vit ikki gloymt tykkum, nú avgerðin aftur er okkara - og bara okkara. Okkur skattur og vónalag arbeidsskor hava elvt til, at eini 200-300 fólk eru rýmd úr kommununi, meðan tit hava sitið við róðrið seinasta árin.

Tí hevði tað sømt seg betur, um tit lættu um okkara hoga skattin heldur enn at reisa privatum, sum eru væl fyrri frammanundan, bygningar fyrri milljóner.

Og so til allar seinast:

Teir, sum hava syrgt fyrri, at kommunan byggi henda bygningin til P/f Beta, sum hevði komið kortini, eru somu menn, sum í síni tíð søgdu, at útyggingin av bryggjuni var óneyðug.

A jú. Manget skitið vápnid er í neyðini nýtt.

Ónøgður skattgjaldari í Runavíkar kommunu

Fimmarin 20.11.1996

Tað fyrsta eg vil siga, er til útvarpsmannin; um tú ikki

hevur tíð at lata lurtarin siga sína meining, so lat vera við at hava nakran «fimmara». (Skúvur og Høgni fara ongan veg, teir eru á bandi). T.v.s. «Fastatøkur».

Tað er virkilig irritandi at hoyra teg siga ferð eftir ferð «tit mugu gera skjótt av».

Síðan fari eg at venda mær til fiskiveiðeftirlitið, ella er tað nakað eftirlit?

Hvar eru tit og tykkara eftirlit? Jú, ein skipari segði sum var, tit koma sovandi, tá ið tann fyrsti fiskurin longu er stoktur og etin, tað er verið sum eftirlit.

Tit magta ikki at halda eyga við fiskinum, sum kemur uppá land í Føroyum, tíðans heldur at hava eftirlit við tí, ið landað verð-

ur í útlandinum.

Tað feskasta dømi um eftirlit, er ein norskur linubátur, sum fer yvir til Noregs av ísfiskatúri undan Føroyum við millum annað 70.000 pundum av kalva (kelda U.F.).

Mær vitandi er ikki 70.000 p. av kalva fiskað undir Føroyum í alt 1996.

Vaktar- og Bjargingartænastan/fiskiveiðeftirlitið, tit eru so bláoygdir at trúgva tí, sum norðmenn geva upp. Teir lúgva so illa, at teir rodnar, tá ið teir siga satt. Ja, teir flenna eftir tykkum.

Teir fiska jú ímillum út-róðrabátarnar úr suðri á Munkagrundinum, teir fáa ikki so nógván kalva sum norðmenn siga seg fáa.

Hvussu verður tann føroyski flotin behandlaður yviri í Norra. Jú um tað ikki

stemmar uppá kg., ja so er ongantíð minni enn ein 1/2 mill. í bót ella meira. Hvat gera vit við norðmenn her? Jú, tit standa á hondum at geva teimum ís, at ísa tann síðsta toskin (ella kalvan) teir hava á dekkinum, sum bleiv fiskaður á bátaleið á Munkagrundinum.

Hvar er (eru) vaktarskipið (ini), jú tey spæla «krógva og blunda» á Skálafjørðinum, ístaðin fyrri at endavenda hvørja tað einasta ísfiskalast hjá norðmonnum á sama hátt, sum verður gjørt við føroyingar yviri í Norra av norsku «Kystvægen».

Tit hava gjørt eitt býtt ið kostar landinum stóra skomm og nógván pengar, farið so nú ikki og setti fólkalið í vanda at velja hasa vandamiklu havnina á

Vesturstrond Skotlands.

Hvussu kunnu tit seta forðring í verk fyrri fiskimannin, tá ið ein annar stovnur undir landinum, SL, selur biligar ferðaseðlar til Aberdeen, so at vanligi føroyingurin kann keypa biligt inn.

Nei tað er bert eitt at gera, og tað er at landið letur 1 kr/kg í stuðul til allan fisk fiskaðan undir Føroyum, og sum verður landaður í Føroyum.

Russarafiskurin fær jú stuðul, hví ikki lata okkum fáa hetta eisini, so er størri møguleiki fyrri at fáa fatur á øllum tí fiski, sum verður fiskaður undir Føroyum.

Skipaeigari ið ikki slapp framat í Fimmarinum

Sosialurin - brúka okkum, tá tú brúkar teg!

TILBOÐ
Weekend PIZZA
á kr. 30,-
SKÁIN N. Finsengøta 20